

Sant Andreu de Llanars

Prats de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector oest del terme municipal
Emplaçament A 1000 metres per pista forestal de la carretera BV-4401, punt quilomètric 19'900

Coordenades:

Latitud: 42.00398
Longitud: 2.00916
UTM Est (X): 417946
UTM Nord (Y): 4650693

Classificació

Número de fitxa 08171-1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic
Segle XII
Estat de conservació Bo

Notes de conservació: L'any 1983 l'església fou objecte d'obres de reparació i consolidació dutes a terme pel Servei del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya, dirigides per Joan Albert Adell. Una segona restauració es realitzà el 1991.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Tipus de protecció: Integral
Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00
Número inventari Sí, IPA. 23344
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religíós
Titularitat Privada

Titular: Bisbat de Vic. c/ Santa Maria, 1. 08500. Vic
Autor de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dt., 14/11/2006 - 01:00

Descripció

L'església de Sant Andreu de Llanars es troba situada prop del mas de la Vila de Llanars, a l'oest del nucli de Prats de Lluçanès. És una petita església de nau capçada a llevant per un absis semicircular. La nau és coberta amb una volta de canó de perfil apuntat, i l'absis amb volta de quart d'esfera. Les cobertes actuals són de teula àrab però en el decurs de la seva restauració es trobaren restes de lloses de la coberta original, molt desfetes. Interiorment, el mur de tramuntana presenta dos arcs formers que formen una mena d'arcosolis, i tots els paraments han estat arrebossats. En el de ponent, en procedir a una exploració, van treure els arrebossats superficials, donant lloc a la descoberta del parament original amb els carreus rejuntats amb morter de calç molt fi i amb juntes pintades de color mangra, imitant un carreuat fictici. La porta d'accés es troba situada al mur de migjorn i s'obre mitjançant un simple arc de mig punt. En aquest mateix mur s'hi obre una finestra de doble esqueixada, igual com la que hi ha al fons de l'absis, on també hi ha una espitllera de factura moderna. La il·luminació es completa amb una finestra en forma de creu que hi ha a la façana de ponent. Sobre aquesta mateixa façana hi ha un petit campanar de torre de planta quadrada, amb una coberta de teula a dues aigües, dividit en dos nivells de finestres. L'inferior té quatre grans obertures en arc de mig punt, una per cada façana, i el superior té quatre finestres geminades, parcialment aparellades, mig partides per petites columnes amb capitells troncopiramidals arrodonits. Els arcs de les obertures del campanar són extradossats per una filada de lloses i enfonsats en relació al parament del mur. L'accés al campanar s'efectuava per una obertura practicada a la volta. L'aparell exterior és de petits carreus, desbastats, units per morter de calç i disposats en filades uniformes i regulars. A l'absis i al campanar es pot observar una certa diferència consistent en que els carreus són més ben tallats i polits, i de proporcions més quadrades. Al cantó de tramuntana, a l'absis, s'hi observa una banqueteta, similar a un sòcol, la qual no té la mateixa curvatura de l'absis. L'edifici presenta dues etapes constructives clarament diferenciades. A la primera, datable del segle XI, poden correspondre els murs de la nau i la banqueteta, la qual deu correspondre al basament d'un absis anterior. En una segona fase, datable del segle XII, hom procedí a regruixir interiorment els murs de tramuntana i de migjorn per tal de carregar-hi la volta. També forma part d'aquesta època l'absis actual i el campanar.

Història

Sant Andreu de Llanars es trobava situada dins l'antic terme del castell d'Oristà, al lloc de Llanars. Molt aviat degué tenir categoria parroquial, fins que, a causa de la despoblació del terme, passà a dependre de Santa Eulàlia de Pardines primer, i Sant Vicenç de Prats de Lluçanès després. El lloc de Llanars és documentat l'any 973 en la venda que es féu d'un tros de terra "in apenditio de Landars", i posteriorment l'any 997, quan l'abat Sunifred donà al monestir de Sant Benet de Bages, que ell presidia, diversos alous, entre els quals n'hi havia un situat al comptat d'Osona, al lloc de Llanars. L'església apareix en la documentació l'any 1034, quan Doda, muller de Guisad I de Lluçà, féu testament, en el qual deixava per a la llum de l'església de Sant Andreu una vinya que es trobava prop de l'església. Fins a principis del segle XI formà part de la jurisdicció del castell de Merlès. La funció parroquial es confirma quan apareix en una llista de parròquies datable entre els anys 1025 i 1050, però no es troba entre les parròquies visitades pel bisbe Galceran Sacosta entre els anys 1330-1339. Abans o després de la despoblació causada per la pesta Negra devia perdre les funcions parroquials i passà a dependre de la parròquia de Santa Eulàlia de Pardines com a sufragània, situació que es documenta a partir del 1435, en què tenia només fossar, sense comptar ni

amb reserva ni fonts baptismals. Aquesta situació es mantingué fins al 1787, quan fou incorporada a la parròquia de Sant Vicenç de Prats de Lluçanès com a sufragània, situació que es mantingué fins a l'any 1936, quan fou profanada i quedà sense culte. El cor, juntament amb els retaules i altre mobiliari, va ser cremat durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939). El temple no sofrí altres alteracions que la construcció de dos arcs rebaixats a l'interior dels murs per encabir-hi sengles altars secundaris i un arrebossat seguint l'esquema de la decoració barroca del segle XVIII. Actualment, de forma fixa, s'hi celebra l'eucaristia dues vegades l'any (per la festa del sant patró, el dia 30 de novembre, i el dilluns de Pasqua, aniversari de la restauració); de forma esporàdica, quan raonablement es demana per a una trobada familiar o de grup.

Bibliografia

AADD, Catalunya Romànica. Osona. Volum II, Enciclopèdia Catalana, S.A, 1984. AADD, L'arquitectura romànica a Catalunya, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1909-1918. CASADES, P., Lo Lluçanès. Excursions a dita comarca, Ajuntament de Prats de Lluçanès, 1997. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Prats de Lluçanès, Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat l'agost de 2006. JUNYENT, E., Itinerario histórico de las parroquias del Obispado de Vich, Separata del publicado en la Hoja Parroquial, núm. 163. Vic 1945-52. MASRAMON, R., El Lluçanès Central. Història de la baronia de Lluçà. Ajuntament de Prats de Lluçanès, 1990. PLADEVALL, A., Sant Andreu de Llanars, antiga parròquia i sufragània de Prats de Lluçanès, "Hoja Diocesana". Vic, 5 d'agost de 1973. VALLS, J ., Prats de Lluçanès. Resum històric, Vic, 1912.

